

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

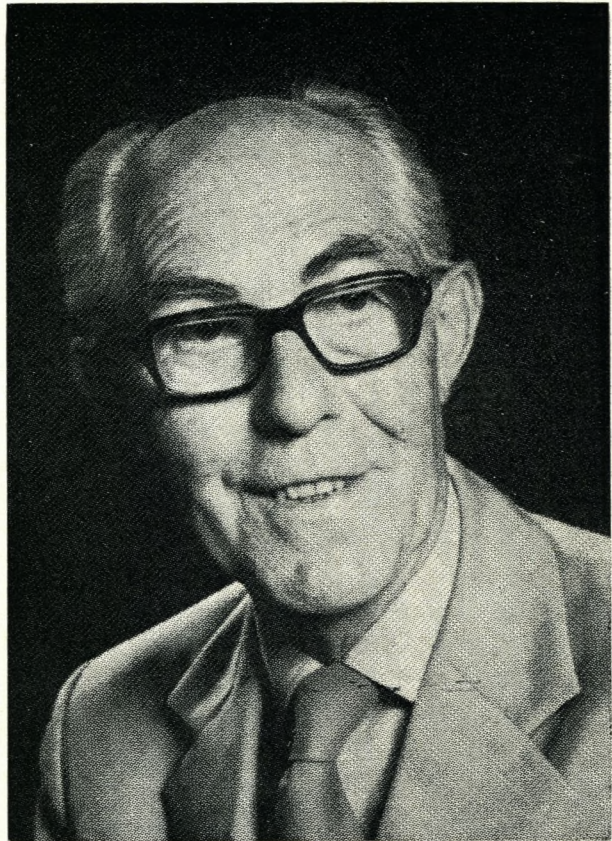
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

September

1977

Svend Clausen (S 1925)

1907 - 14/9 - 1977

Sommerferiens bedste sider.

124 farvestrålende sider med 33 skønne rejsemål - og masser af læsestof, som gør det lettere at vælge rigtigt!

Inspiration fra forbrugerpanelet	
Hvad er ferie for Dem?	
Sol og stemning	
Fred og ro	
Oplevelser i en storby	
Ferie på farten	
Kunst og kultur	
Børnene og Unisol	
Danmarks bedste børnerabatter	
Hvordan bør man bedst?	
Italien giver noget for pengene	10-47
Verdens sjoveste rutschebane	12-13
Citta del Mare: Siciliens paradys	14-17

Rejse gennem 2.500 år. Sicilien rundt	18-19
Ferie som for 50 år siden: Gardasøen!	20-23
Livet ved den Italienske Riviera	24-27
Som kun få kender Rom	28-31
Hvad man siger om Sorrento?	32-33
Positano-Italiens St. Tropez	34-35
8 km guldsand og pinjeskov: Lignano	36-39
Lido di Jesolo: Badebyen ved Venedig	40-43
Gammel by ved fløjsstranden: Senigallia	44-47
Til Mallorca-elskere. Og modstandere	48-59
På utallige opfordringer: Ibiza!	60-63
Costa Brava-bravissimo	64-71
På Kreta kan man finde alt - også sig selv	72-75
Rhodos er noget at skrive hjem om!	76-79
Kos - hvor De får en fredelig ferie	80-83
Jugoslavien: Gammel charme - og moderne være sammen - dyrke sport - og ha' det sjovt-centre	84-91
Vildmarken: Tilbage til naturen! Højt oppe i Sverige	92-95
Schweiz: Romantikken lever endnu - i Lugano	96-99
Der er mere end musik i Wien	100-101
Østrig: Sommer i Tyrol: lun alpeluft!	102-105
London: Ladies and gentlemen: hoteller i centrum!	106-109
2 Skotland er andet end masser af whisky	110
4-5 Krydstogter: Solskin om bord - og 4 månedskin om natten	110-111
4 Vinterferie: Restpladser i solen	112-113
5 Hvad koster det?	115-122
5	
5	
5	
5 Når De er nået hertil i programmet, er Deres 6 humør med garanti steget en hel masse grader.	
10-47	
12-13	
14-17 Læs Unisols sommerprogram i aften. Gratis hos os og alle rejsebureauerne. Koster 2 kr. i kioskerne.	

UNI SOL

København: Rådhuspladsen 2, tlf. (01) 13 10 44.

Århus: Bispetorv, tlf. (06) 12 31 00.

Aalborg: Jernbanegade 10, tlf. (08) 13 70 33.

Odense: Kongensgade 69B, tlf. (09) 11 25 72.

C.W. Tom-Petersen
Academia Sorana

efter tegning af Christian Tom-Petersen

SORANER-BLADET

SEPTEMBER 1977 62. ÅRGANG NUMMER 7

Svend Clausen 70 år

Vort æresmedlem og næstformand Svend Clausen fylder 70 år onsdag den 14. september 1977 – det er bare mærkeligt, at han ikke er fyldt det før, for han har jo altid været her.

For en, der som jeg selv i år kunne fejre 40 års studenterjubilæum, eksisterer – soransk set – ingen tid forud for Svend Clausen. Fra de første år i Soransk Samfund husker jeg formanden, dengang Gordon Norrie, men det blev meget hurtigt klart, at der ved siden af ham altid var en anden, uden at jeg dog i begyndelsen rigtigt gjorde mig klart, at det altid var den samme, at det var ham, der skabte kontinuiteten i Soransk Samfund, og at man vagt og ubevidst identificerede Soransk Samfund med ham. Svend Clausen blev for mig – og antagelig for mange andre – en slags soransk halvgud. Nogen personlig kontakt med Svend Clausen fik jeg først i de senere år, og jeg var forbavset over at erfare, at han overhovedet anede min ringheds eksistens. Det er muligt, at guder har et intimt kendskab til deres mennesker, men halvguder synes altid at have levet i en speciel verden.

Svend Clausen blev student i 1925 og blev allerede i 1930 valgt ind i Soransk Samfunds bestyrelse, hvor han har siddet siden – i snart 50 år eller næsten halvdelen af Soransk Samfunds eksistens. Siden 1949 har han været næstformand – noget, der åbenbart harmonerer med hans beskedne væsen, for han havde kun haft nødig at løfte en finger for at få formandsposten. Han har i mange år været administrator i Soransk Samfunds legater. Hans betydning for Soransk Samfund som næstformand kan ikke overvurderes. Det er antagelig bevidstheden om Svend Clausens til-

stedeværelse, der har fået adskillige formænd til overhovedet at turde påtage sig posten, og Svend Clausen har med visdom, takt og elskværdighed forstået at navigere Soransk Samfund og dets formænd uden om de værste skær, hvor bølgerne brydes, noget et langt livs ivrige sejlspørt nok har gjort ham særlig vel-egnet til.

Fra Soransk Samfund, dets skiftende bestyrelser og formænd skal på fødselsdagen lyde en hjertelig tak til Svend Clausen med ønsket om mange gode år fremover til glæde både for sig selv og sine – og for Soransk Samfund.

Palle Taarnhøj.

Kære Svend, gamle ven, ungdoms kampfælle og alle tiders mest trofaste *Gamle Soraner!* Det var vel nok godt, at Taarnhøj ringede mig op og spurgte, om jeg ville skrive i Soranerbladet i anledning af din runde dag. Om jeg ville? Jeg sagde naturligvis ja med det samme. Sådan en lejlighed lader man ikke gå fra sig.

Til lykke med de 70, du gamle! – for at benytte dit eget yndlingsudtryk, som du lige fra vore unge dage har brugt overfor både unge og gamle, men altid med en varm, anerkendende undertone, som man blev glad for.

Du passerer denne runde fødselsdag i samme fine stil, som du har fulgt igennem alle årene, og som har skaffet dig så mange venner, ikke mindst inden for Soransk Samfund, hvor du forlængst har slået alle rekorder i trofasthed og udholdenhed, idet du fast og uden ophold har taget aktiv del i ledelsen af vort gamle Samfund – og det har sandelig ikke altid været let! – lige siden du blev ind-

valgt i bestyrelsen den 12. april 1930! Nu på 48. år bevarer du dit faste og meget anerkendte stade i bestyrelsen, i mange år som næstformand. Det er helt enestående.

Jeg blev også valgt ind samme dag, det var forresten min 22 års fødselsdag. Men selv om det kun blev nogle få år, jeg var med i bestyrelsen, har jeg så mange herlige minder fra den tid, og først og fremmest fra samarbejdet og kammeratskabet med dig, at jeg altid med glæde tænker tilbage på de år.

Din 70 års dag giver mig en kærkommen lejlighed til atter at dykke ned i minderne fra den gang, og for at sikre hukommelsen har jeg »bladret« i Soranerbladet fra de år, som jeg har stående i en smuk hajskindsbinding.

Efter traditionen var vi to de unge rebeller (den tids ungdomsoprørere), som blev puttet ind i bestyrelsen for at blive pacificeret. Men jeg ser nu i bladet, at det faktisk ikke var helt rigtigt. Det er sandt, at vi deltog i den almindelige utilfredshed med Soransk Samfunds møder, som vi fandt alt for højtidelige og kedelige.

På klassisk vis lavede vi en sammensværgelse i selve Samfundets højborg; efter rusgildet den 9. november 1928 stak vi hovederne sammen med Ebbe Friis, Asger Madvig og Basse Winther og enedes om at starte »Soraner-aftnerne«, hvor man billigt og kammeratligt kunne hygge sig sammen – og sikke det gik! Vi, både ældre og unge, mødtes næsten hver måned, vi fik gule ærter ganske billigt i Tivolis keglebane, hørte så et spændende foredrag og havde det vældig hyggeligt bagefter. En gang holdt censor P. A. Rosenberg et meget interessant foredrag, men det var næsten endnu mere spændende, da han ved de gule ærter fortalte, at han som barn havde hørt sin bedstefar berette, at han som barn overværede Napoleons indfald i Nord-Italien (i 1790'erne) – historiens vingesus kom pludselig ganske nær.

Men allerede året i forvejen havde Louis E. Grandjean (bl. a. under mærket petitjean) hejst SOS-signaler i Soranerbladet og i beklagelse over den svigtende tilslutning til Samfundets (højtidelige) møder efterlyst »nogle nrbane fjender«, som kan bringe uro i luften«. De kom før og anderledes, end han anede!

Vi var altså på forhånd »inviterede«, men vi blev ikke spurgt pacificerede ved at komme ind i bestyrelsen. Vi havde det vældig sjovt sammen med at finde på og arrangere.

Soraneraftenerne, de forhen rebelske, fortsatte i Samfundets regie, med den elskelige gamle formand, fhv. stabslæge Gordon Norrie som leder, og hvor man hyggede sig i den kreds! Jeg kan huske mange virkelig gode soraneraftener, men jeg havde glemt, at vort første, større fællesarrangement var »en med damer udvidet soraner-aften – i Studenterforeningens selskabslokaler torsdag den 15. januar 1931« med »et overvældende antal deltagere til ballet«, som det står i Soranerbladet. Det var en af dine store fortjenester, at du indførte dine charmerende kusiner, Lulu

og Aase Ziegler i Samfundets arrangementer. Denne gang var det Aase, der sang Seedorffs viser accompagneret af Palle Hjorth.

Derimod glemmer man ikke så let Soransk Samfunds jubilæumsfest i hotel d'Angleterre den 16. april 1932, hvor ikke mindre end 350 deltagere lyttede til professor Vilhelm Andersens festtale og Aage Linds prægtige jubilæumskantate med skøn musik af Ebbe Hamerik, der senere blev til samfundets ruskantate. Det var en fest!

Et par år senere kom vi til at snakke om, hvor mange nulevende og afdøde kunstnere, Sorø havde fostret, og da Skolen skulle fejre sit 350 års jubilæum i 1936, begyndte de første spirer til planerne om en jubilæumsudstilling af »soransk kunst« snart at gro frem. Vi luftede ideen til forskellige sider. V. Thorlacius-Ussing og Alf Rasmusen blev grebet af den, og takket være dem blev udstillingen realiseret med stor succes. Thorlacius fandt frem til de bedste værker af alle de kunstnere, som gennem tiderne havde været knyttet til Sorø Akademis skole, og Rasmusen organiserede. Skolens gymnastiksal blev en helt uigenkendelig god ramme om en skøn udstilling, der blev åbnet på selve jubilæumsdagen af kronprinseparret og set af en masse mennesker. Men samtidig blev den inspiration til Kunstmuseet i Sorø, som dog på grund af administrative forviklinger og ikke mindst krigen først blev åbnet den 29. maj 1947.

Vi har været så heldige, at nogle af vore ungdomsideer har udviklet sig til noget af blivende værdi. Først Samfundets jubilæumskantate med Ebbe Hameriks musik, der dog er lige så krævende, som den er dejlig. Derfor dør den engang imellem, men genopstår som en anden Føniksfugl, bl. a. som ruskantate, gramofonplade og i Soranersuiten. Dernæst skolens jubilæumskunstudstilling, der har taget fast og varig form i det skønne Kunstmuseum i Sorø. Og endelig må det nævnes, at du er blevet en så fast institution i Soransk Samfund. Andre vil bedre kunne opregne dine mange fortjenstfulde gerninger gennem de mange år i bestyrelsen. Jeg skal kun nævne, at i årene kort efter din indtræden i bestyrelsen begyndte Samfundets legatmidler at tåltage på tiltalende vis, og det føjede sig sådan, at du fik ansvaret for at bestyre dem, og nu har gjort det i en lang årrække på en både for legatnyderne og for legaterne selv særdeles fortræffelig måde. Det skylder vi dig en en varm tak for.

Ja, du gamle, vi kunne fylde side op og side ned med gamle minder. Kan du huske –, nej, nu må det være slut.

Vi har sammen redet mange storme af, både i Soransk Samfund, mod og i bestyrelse og ved generalforsamlinger m. v., men også ved rorpinden på Øresunds bølger. Vi har fået vore dukkerter, men hvor har vi også haft det herligt sammen. Tak for godt kammeratskab og tillykke med den fortsatte kurs fremover.

Din gamle ven

Gudmund.

Holberg-festen i Jylland

Siddende forrest fra venstre: den fynske formand: Olaf Teusch, den jyske formand: Erik Sanders, Poul (æres)-Lorenzen (S 1905), Soransk Samfunds formand: Palle Taarnhøj og formanden for Soransk Samfunds London-afdeling: Erik Trautmann.

Holbergs fødselsdag blev fejret den 4. december 1976. Formanden for Soransk Samfunds jyske Afdeling Erik Sanders kunne byde ikke mindre end 39 fremmødte velkommen til Rold Storkro. Før første gang var der fynske og sjællandske gammel-Soranere blandt gæsterne, og det var med glæde, man kunne konstatere, at deltagerlisten var betydelig længere end i årene forud.

Den havde udseende som følger: Æresmedlem og nyligt fejrede Poul Lorenzen (S 05), formand for Soransk Samfund Palle Taarnhøj (S 37), formand for Soransk Samfunds fynske Afdeling Olaf Teusch (S 49), aftenens formand Erik Sanders (S 41), formand for Fraternitas Sorana Christian Bakmann (S 36) og Erik Trautmann (S 50), der var kommet helt fra London, og som på denne aften blev formand for samtlige Soranere ud i England. Øvrige medlemmer fra Fyn var Erik Lind (S 31), Aage Moth (R 39), Jens Møldrup (S 49) og Jørgen Pedersen (S 55). Fra det jyske var kommet Svend Nielsen (S 29), Hans Rømer (S 31), Niels Ulrik Møller (R 35), Erik Rørth (S 37), Erik Hammerich Damm (S 39), Ib Braes (48), Hans Andersen (S 51), Niels Brohm (S 50), Kristian Rask (S 52), Merete Høgsbro (S 57) og Niels Henrik Roug (S 66). Det skal nævnes, at næsten alle var med ledsager, og at disse yndefulde ikke gammel-Soranere var med til at skabe fest og balance i aftenens begivenheder.

Ved middagen blev Sorø-tiden oplevet i erindringer gennem en række af de gode, gamle sange afsluttet med et leve for skolen. Teusch fik lejlighed til at hilse fra Fyn, og Hans Rømer serverede elegant pæne ord og historier for damerne. Til desserten havde Sanders en overraskelse at byde på i form af en Holberg-quiz indeholdende mulige og umulige spørgsmål. Stor var jubelen, da det viste sig, at en ikke-Soraner, fru Gudrun Braes, kunne klare også det umulige og i slutrunden besejre Erik Lind og Svend Nielsen, der måtte trøste sig med 2. præmien – en ærlig fortjent flaske klostervin.

I pejsestuen blev serveret kaffe m.m., og med alle placeret i bløde, behagelige stole indledte Palle Taarnhøj modigt aftenens Holbergtale. Enhver tanke om manglende koncentrationsevne på dette lidt fremskredne tidspunkt blev gjort til skamme, da vor formand bevægede sig ud i et afsnit af Holbergs liv, som mange vist kun havde et overfladisk kendskab til. At få Holbergs forhold til sundhed, sygdom og læger analyseret af en moderne neurokirurg gav et nyt, interessant billede af komedieforfatteren. Efter fortjent bifald skiftede billedet fra andægtig lytten til et hyggeligt samvær, og det blev sent, før den sidste forlod den på alle måder vellykkede fest.

Roug.
Holberg-talen bringes i et følgende nr. (red.).

Frokosten hos Lorry den 4. august 1977

Der var absolut hyggelig endnu-ferie stemning over de 14, der mødte op hos Lorry i Guldaldersalen, hvor Hauchs billede ser ned på de stadig trofaste disciple: Æresmedlemmerne Krog-Meyer (R 1909) og Clausen (S 1925) – den sidste havde glemt rosetten, men til gengæld husket protokollen! Warrer (1907) der takkede for hilsen til sin 85-års dag (man skulle tro, det var løgn!), Mackeprang (S 1913) sammen med Ragnhild Hoffmeyer (1925), Suhr (S 1914) der straks talte kirkekunst med referenten Saxtorph (S 1940), de to svogre Høfler (R 1919) og Stauning (R 1929), Brorson (S 1921), den indbudte taler, Veyhe (S 1921) der vist er en meget sjælden gæst, Taarnhøj (S 1937) der jo er formand, Børge Jørgensen (S 1939) på ferie fra Spanien og brokkende sig over, at juli-sammenkomsten var blevet aflyst, og Havsten (S 1955) der redede mig fra at blive Benjamin.

Det var jo ferie-gensyn for den faste garde, så snakken gik livligt, indtil formanden gav ordet til Brorson. Efter en formfuldendt indledning – »høje hr. formand, højtærede æresmedlemmer ...« – fastslog han, at han ikke havde være *kommisær*, men *kommittet*, dvs. inden for et særligt område (exportsager) direkte under ministeren udenom departementschef og sligt. Det blev en fornøjelig, cause-rende komentar til de 35 linier, hans karriere fylder i Soranerbiografierne. Brorson har, i hvert fald siden 1940, deltaget i alle forhandlinger om dansk landbrugsekspor, og mens

jeg sad og lyttede til hans veloplagte erindringer om forhandlinger med tyskerne, senere rundt om i verden i London, i Moskva, Bruxelles og Denver, Colorado, og om personer, han havde truffet og arbejdet sammen med eller truffet med såsom Christmas Møller, dr. Best, Erik Eriksen, Lord Mountbatten, Jens Otto Krag, Mikojan, Harold Wilson, Adenauer og Kurt Waldheim – for at nævne et ringe udvalg! – sad jeg og tænkte på, hvor lidt man egentlig ved, når man er udenfor »cirklerne«; måske kunne man med lidt umage huske de skiftende politikere – handels- og landbrugsministre – men her sad man overfor en mand, der hele tiden havde siddet med fingeren på pulsen angående et af landets hovederhverv gennem 32 år – og hvis navn man aldrig havde hørt før!

Nå, dog! selvfølgelig havde Krog-Meyer fra Bondestandens Sparekasse og Stauning fra »Erhvervsrådet for gartneri og frugtavl« haft samarbejde med ham, som det også fremgik af snakken både før og efter. Til gengæld undrede Brorson sig meget over, hvem denne Kann Rasmussen var, som han læste så meget om, og som han mente, han burde kende; hans lettelse, da han hørte, at det bare var »Mandø«, var gribende.

Lorry skulle i TV den aften, så vi blev smidt ud præcis kl. 14. Seks forhærdede tidsejgemytter (årgangene 1907–55) fortsatte et par timer på Pretoria.

N. Sx.

Soransk Samfunds årsfest

for medlemmer med ledsager lørdag den 15. oktober 1977.

PROGRAM:

Kl. 18,00: Deltagerne samles i kirken (det tilrådes at tage overtøj med).

Kl. 18,15: Kirkekoncert ved organist Ebbe Truelsen.

Festtale i Skolens festsal ved departementschef Ole Perch-Nielsen (S 1950).

Kl. 19,30: Souper med vin og derefter kaffe.

Ca. kl. 21,00: Dans til kl. 1,00.

Pris for deltagelse er 125,- kr. pro persona, dog for juniores – 1970–77 incl. – 60,- kr. pro persona, for juniorenes ledsagere betales 125,- kr.

Tilmelding kan kun ske ved indsendelse af beløbet til: Giro 4 00 17 10, Soransk Samfund, kassereren, civilingeniør S. Kamman, Tobaksvejen 10, 2860 Søborg.

Husk at afgive afgangsrår fra skolen, og om De kommer alene eller med ledsager. Hvert medlem kan kun medtage én ledsager. Led-sagerens navn bedes anført.

Giroblanketten skal være indgået til postvæsenet senest fredag den 30. september 1977.

Påklædning: Festdragt.

Deltagerantallet er begrænset. I tilfælde af overtegning vil de sidst tilmeldte medlemmer ikke kunne med. De pågældende vil hurtigst muligt få meddelelse herom, medens deltagere vil få tilsendt adgangskort med bordkort senest 2 dage før årsfesten. Kun indehavere af adgangskort kan deltage.

Der vil ikke blive arrangeret transport med bus København-Sorø-København.

Formandens tale ved translokationen den 16. juni 1977

Forleden dag, nærmere betegnet i mandags, var jeg i Snesere til min tantes 95-års fødselsdag. Jeg tror forresten, at jeres lærer Steffen Rasmussen kender hende! Han er nemlig også fra Snesere, og jeg kan glæde forsamlingen med at fortælle, at hun trods sin høje alder er rask og rørig og i fuld besiddelse af Hr. Rektor, mine damer og herrer.

Kære unge dimittender.
sine åndelige fakulteter.

Hun blev i tidernes morgen født på en gård, der lå i nærheden af Snesere præstegård – nå, det gør forresten alle gårdene i Snesere – men hun har siden sin barndom været en hyppig gæst i præstegården, og hun husker levende den gamle provst, som havde døbt hende, og som hed Jens Paludan-Müller.

Jens er bror til Frederik Paludan-Müller, der er bekendt for at have begået Adam Homo, og han er far til sin efterfølger i Snesere præsteembede, Johannes Paludan-Müller, der har skrevet mange historier og fortællinger især fra Napoleonstiden. Han var en stor beundrer af Napoleon og fortalte ofte derom. Endelig er samme provst Jens bedstefar til chefen for Grænsegendarmeriet – men det vidste han nu ikke selv – oberst Svend Paludan-Müller. Denne oberst gjorde sig under sidste verdenskrig gunstigt bemærket ved at nægte at efterkomme tyskernes og regeringens ordre om at lade gendarmeriet arrestere allierede militærpersoner såsom faldskærmsfolk og nedstyrtede flyvere, der på forskellig måde var havnet i Danmark, og samme oberst gjorde sig udødelig – ved at dø. Da tyskerne i dette forår for 33 år siden en tidlig morgen kom til hans hjem i Gråsten for at arrestere ham, satte han sig til modværge, og efter at stedets præst, der var blevet hentet og havde forsøgt at mægle, havde ført oberstens hustru og datter samt en husassistent ud af huset modtog obersten præstens velsignelse, og hele den følgende formiddag holdt han ene mand stand i sit hus mod et helt kompagni tyskere, der efterhånden havde fremskaffet svære våben og brandbomber, og som i kampen mistede 5 mand. Først da huset stod i lys lue stilnede kampen af, og man fandt oberstens lig i ruinerne.

Men hvor kommer nu alt dette ind i en dag som i dag? – Jo, for at forstå det, må vi tilbage til oberstens bedstefar, gamle provst Jens, som I måske tror, I ikke kender noget til – men det gør I!

I sang for lidt siden en sang, som for jer ligesom for mere end 100 tidligere generationer af drenge og piger står som den sang, I måske helst vil synge, netop fordi den altid synges på denne dag, denne dag, hvor I har nået målet, og hvor I står med sejrens palmer i jeres hænder. Derfor lyder den som en sejrxfanfare, der indeholder gyldne løfter for fremtiden. Det er sangen: »Hellig er vor ungdoms lyst«. Sjældent har strofer og ord lydt så opløftende og forjættende i vore ører, som disse, der lød på vores og lyder på jeres di-

missionsdag: »med fortrøstning hjertet går sin forjættelse i møde« – eller »liflig er vor ungdoms vår, i sit skød den Himlen holder«. Denne sang skrev gamle Jens, Frederiks bror, Johannes far og Svends bedstefar, da han var ung adjunkt på Sorø Akademi, hvortil han kom i år for 140 år siden – i øvrigt nøjagtig 100 år før min egen dimission, men det skyldes nu nok en tilfældighed.

Men tilbage til min gamle tante. Hende må vi ikke glemme, vi skal jo holde sammen på hele regimentet. Hun blev som nævnt 95 år forleden, og hun er altså gammel – men Jens og Frederik og Johannes er alle ældre, og hendes barndomsven Svend er jævnaldrende – og her er det så, at underet sker, at disse Paludan-Müllere er ikke gamle! Jeg har lige fortalt, at Svend ved sin død gjorde sig udødelig, og se nu på Jens – er han ikke evig ung? Så længe hans ord som i dag lyder fra læberne af levende unge mennesker som jer og giver genlyd i deres hjerter, så længe vil han forblive ung og forblive de unges samtidige.

Hvad er det så, der gør, at Frederik og Jens og Johannes og Svend forbliver unge og udødelige? – Det er deres gerninger!

Der står skrevet: »Ikke jeg dømmer jer, men jeres gerninger dømmer jer« – og det skal være mit ord til jer i dag, at nok står I nu med sejrens palmer, men det er jeres fremtidige gerninger, der skal fortælles os, hvem I er! – For vi gamle står nemlig og ser hen på jer og spørger: Hvem er I? – Vi ser jer storme frem imod os og spørger uvilkårligt: Hvem er I?, og jeg har bedt den afdøde soranske digter Aage Lind forme spørgsmålet til poesi, for det gør han så godt, og en dag, da jeg læste i de gamle Soranerblade, svarede han mig således:

*I unge – I som kommer
i Spring ad Stier og Stenter, –
forkynder I den Sommer,
som Danmarks Hjerte venter?
er Sejrens grønne Grene
usynlig i jer Haand?
er en af Jer den ene,
der løfter Folkets Aand?*

Det er vort spørgsmål til jer, som I skal besvare, men i modsætning til eksamensspørgsmålene, som I kun fik nogle halve timer til at besvare, så får I her god tid. I kan få op til 50 år, men spørgsmålet skal besvares – og den karakter, I får for besvarelsen, bliver den vigtigste i jeres liv, men Aage Lind lader jer ikke alene. Han giver jer en anvisning på, hvor I skal grunde jeres værk:

*– men kun paa Fortids Skuldre
kan jeres Fod faa Fæste,
og ingen Taarn og Tinder
skal vidne sent om jer,
som ikke I forbinder
med det, der var og er.*

Intet menneske har været i stand til at skabe

Verdenen – ikke engang sin egen lille verden – helt fra grunden. Alexander den Store, Napoleon, Niels Bohr, alle måtte de bygge videre på det, det var – uden grund i fortiden havde de været nul og nix.

Også I vil blive nødt til at lægge grundstenen til jeres bygningsværk på den grund, som tidligere generationer skabte, og I vil da opdage, at ikke alle steder er grunden lige bæredygtig. Nogen vil måske finde, at de har bygget på sand, andre forhåbentlig på klippe, og som Farum-broen viste, kan selv tilsyneladende god grund skride.

Derfor kommer vi gamle og tilbyder jer hjælp og vejledning. I kan tage imod den eller I kan lade den ligge, men I skal altid vurdere den kritisk, og blandt de gamle, der kommer til jer, er også Soransk Samfund – eller rettere de gamle Soranere, som I kan møde mange steder – bl. a. i Soransk Samfund, hvor det vil være os en glæde at se jer.

I vil i det Soranerblad, som er lagt på jeres stol, finde en indbydelse til at blive medlem af Soransk Samfund. Hvis I besvarer denne indbydelse, er I automatisk medlem, og i det første 1½ år er I kontingentfri, og I vil

modtage indbydelse til Samfundets Års- og Rusfest her på Skolen den 15. oktober, altså om knapt 4 måneder.

Som et yderligere tegn på Soransk Samfunds interesse for jer har jeg den glæde at overrække holdet den store Sorøbog. Den er skrevet for snart 60 år siden af gamle soranere, og den omhandler egnens og Skolens historie. Den er hvert år overrakt studenteholdet. Efter indstilling fra rektor har Soransk Samfund besluttet at bede Lars Mitek Pederesen modtage bogen.

På Soransk Samfunds vegne overrækker jeg dig og dine kammerater den store Sorøbog. Jeg vil bede dig læse den, opbevare den, og når dine dages løb nærmer sig deres ende – og det ske sent – da at drage omsorg for, at bogen tilbagegives til Soransk Samfund til videregivelse til nye generationer til ihukommelse af arv og gæld til Sorø.

Så ønsker jeg jer alle hjertelig til lykke. Jeg håber, at I får en god sommerferie og fremover et rigt og meningsfyldt liv til glæde og gavn for jer selv og jeres medmennesker.

Til lykke!

Palle Taarnhøj.

Den store translokation

Rektor bød velkommen til elever, lærere, forældre og jubilarer, hvis nestor var tidligere skovrider Fritz Lorentzen, der var 70 års jubilær! Traditionen tro sang forsamlingen: »Hellig er vor ungdoms lyst«, hvorefter 77 studenter fik deres eksamensbeviser. Rektor påpegede, at det efterhånden er et særsyn, at alle elever består i den danske gymnasieskole, men det var atter i år tilfældet her. Rektor takkede for indsatsen og fortsatte:

»Kære studenter! I har nu fået et eksamensbevis i hånden med 8 kopier af jeres karakterer. Det fortæller noget om, at der venter jer en besværligere tilværelse. Jeg vil ikke her sige noget om adgangsbeholdning, den har I fået orientering om både mundtligt og skriftligt. Der er en del lighed mellem 1930'erne og nu, dog var der mindre velfærd dengang.

Det drejer sig om den måde, vi møder tilværelsen på. Jeg vil stille det skematisk op i fire små ord: *jeg – det, og jeg – du.*

De første to repræsenterer logisk tænkning og analyse og skal ikke sammenblandes med personlige forhold, og de sidste to peger på vort forhold til omgivelserne. Den første verden har I mødt i matematikken. Der opstilles et grundlag af aksiomer, der er uafhængige af hinanden og modsigelsesfri, og på basis heraf når man til nye resultater. Den menneskelige hjerne har ikke ændret sig gennem årtusinder. Den pythagoræiske læresætning er stadig lige entydig. Men nu kan man spørge, om mennesker, der beskæftiger sig med matematik, bliver mere logiske end andre. Min gamle lærer professor Harald Bohr besvarede dette spørgsmål med, at man lærer, at det er meget let at komme til at tænke forkert. I astronomi,

fysik og naturvidenskaberne kan man opstille hypoteser og teorier, som kan bekræftes eller afkræftes, og i det sidste tilfælde kasserer man sin teori. Da naturvidenskaberne løsrev sig fra religionens overherredømme, skete der store ting, og vi er nu nået frem til velfærdssamfundet, ialtfald på det tekniske område. Sproget ændrer sig stadig. Der er næsten ingen kommunikationsmetoder, der ikke er afhængige heraf, det skulle da lige være skak, der hviler på få og enkle regler og kan spilles af alle nationaliteter, når man blot kender disse regler.

Den anden verden (jeg – du) har I mødt i de humanistiske fag, f. eks. historie, religion og litteratur, fag, der beskæftiger sig med menneskelige handlinger, hvor vi søger at finde baggrunden for, hvad der sker, og hvorfor det sker. Kan man også lave modeller for det? Ja, nogle forfalder til at opstille nogle ensporede modeller for tankevirkning, og så er vi ovre i ideologierne. Jeg håber for jer, at vi her har lært jer ikke at have et for snævert grundlag for jeres tanker. I har fået en vis vejledning for at tænke og analysere, og I har fået del i en overleveret kultur. Og nu skal I ud i en tilværelse, hvor I møder folk, der er dygtige til at argumentere. Jeg vil anbefale jer at tænke selv. Lyt til de andre, men mål, hvad der bliver sagt, med sund sans. Gruppearbejdet er meget moderne, men ved den metode tilsløres en del. Fællesskabet og samarbejdet er godt, men glem ikke at bruge jeres sunde sans, for man kan kun tænke med sin egen hjerne.

Skolen siger jer farvel, og jeg erklærer jer for rette studenter at være.

Og så er der én til, der skal dimitteres: *lektor Sigurd Stevns Hansen*. For 40 år siden kom De første gang som gymnastikassistent hertil, og i 1944 kom De tilbage som adjunkt og blev lektor i 1954. Gymnastik er Deres hovedfag og bifaget geografi. De har øvet en gerning her, som er meget værdsat. Gennem terrænsporten har De opmuntret eleverne til at se omegnen. Som skovturleder og som lærerrådsformand har De gjort en god indsats, altid hjælpsom og i godt humør. Vi skal sent glemme Deres store indsats ved øksestegningen her ved jubilæet. Tak for lang, godt tjeneste og tak for venskab. Vi ønsker Dem et langt og godt Otium«. Stevns Hansen takkede for de pæne ord og betonedede, at uden disse smukke omgivelser, uden disse fortræffelige piger og drenge og uden stedets atmosfære var han aldrig blevet den usædvanligt brillante fyr, som rektor lige havde skildret. Derfor lod han takken gå tilbage til stedet, personalet, rektor og lærere og Skolen, hvortil han hver dag var gået tryk og tillidsfuld.

Derefter fik Inger Kreim Larsen rektor Raaschou-Nielsens mindelegat, Lars Mitek Pedersen Banken for Sorø og Omegns legat, Gitte Rasmussen pigelegatet og Lars Jespersen, Marianne Wangel og Lisbeth Garly 200 raske gamle Soraneres Stipendium, hvorefter Soransk Samfunds formand, overlæge Palle Taarnhøj besteg talerstolen og indledte med at ønske, at han var en ung pige med bare arme og ryg på grund af den usædvanlige varme. Derefter holdt han en tale, der i sin fulde ordlyd er gengivet andetsteds i bladet.

Det Lyngbeckske Soranerlegat – landets største skolelegat

Rektor var i morges ovre på den gamle kirkegård for at lægge blomster på Lyngbecks grav og meddelte, at legatet nu er blevet uddelt for første gang. Legatbeløbet i år var mindre, end det bliver i de kommende år, fordi der har været en del udgifter ved boets behandling. Der blev ialt uddelt 56.000 kr. til dimittender og til tidligere elever og hensat 40.000 kr. til et dispositionsfond i henhold til

fundatsbestemmelserne. Denne fond kan efter bestyrelsens skøn anvendes til formål, der kan gavne Skolen. Fire studenter fra 77 fik tildelt følgende beløb, som udbetales i rater i det kommende studieår: Liselotte Andersen 8.400 kr. til læreruddannelse, Kaare Lind 6.000 kr. (cand. mag.), Carsten Plum 6.000 kr. (cand. scient.), Gitte Rasmussen 9.000 kr. (læge). De pågældende kan ved et normalt studieforløb regne med en tilsvarende støtte i resten af deres uddannelse, såfremt de ikke gifter sig!

For ikke at disponere over hele legatets afkast flere år frem i tiden blev der uddelt følgende beløb til tidliverne elever: stud. mag. Bjarne Rode (76) 6.000 kr., stud. med. Henrik Kjerulff (75) 6.000 kr., lærerstuderende Bente Rasmussen (75) 6.000 kr., Inger Margit Jensen (73) husholdningslærer 6.000 kr. og Hans Henrik Hansen (realist 68) til afslutning af teknikumuddannelse 3.000 kr.

Af dispositionsfonden er der bevilget indtil 5.000 kr. til restaurering af instrumenter i Hauchs samling af gamle fysikapparater, der skal opstilles i havestuen på »Vænget«, 5.000 kr. til konservatorhjælp inden opstillingen af den naturhistoriske samling ligeledes på »Vænget« og 5.000 kr. til Cricketklubben Soranernes 25 års jubilæum.

Til sidste blev Lars Ole Schelde (77) kaldt frem og fik overrakt en gave fra dispositionsfonden, fordi han havde gennemfotograferet opstillingerne i museet og derved sikret et historisk billedmateriale, før samlingen blev pakket ned og flyttet. Resten af dispositionsfonden holdes i beredskab til senere anvendelse efter bestyrelsens skøn. Bestyrelsen består af rektor Østergaard som formand, direktør Svend Clausen som repræsentant for Soransk Samfund og Svend Ranvig som repræsentant for lærerkollegiet.

Og så lod: »Concinamus o sodales«s forjættende toner som afslutning på skoleåret, som den har lydt i over 150 år, hvorpå rektor sluttede med en tak til elever, lærere, personale og skolens venner for al venlighed og gaver i årets løb og meddelte, at det nye skoleår begynder mandag den 8. august. S. R.

Den lille translokation

fandt sted lørdag den 11. juni kl. 15 i festsalen. Rektor bød velkommen til elever og interesserede forældre, lærere og jubilare, og man sang traditionen tro: »Morgenhanen atter gol«. Den lille translokation er afslutningen for realisterne, hvoraf der i år var 19, der alle bestod, og Per Marsbøl fik overrakt Banken for Sorø og Omegns legat for det bedste resultat. Rektor ønskede realisterne til lykke med de gode resultater, og så kunne man spørge: »Realist! Hvad nu? Ungdomsarbejdsløsheden truer, men 11 af de 19 fortsætter i 1 g efter ferien og skal møde gymnasiets udfordring. Jeg håber, at vi om tre år kan sige, at det har været en god årgang. En af jer går til et andet gymnasium, og de syv sidste forlader skolen, og dem skal vi nu

sige farvel til. I skal til at begynde en ny tilværelse, men jeg tror, at I har fået en vis ballast med jer herfra. I det sidste år har jeres klasse udviklet sig godt – I har lært at fungere i en gruppe, og I vil sikkert holde sammen i tiden fremover ligesom den række af realisthold, der er kommet tilbage som jubilare i den sidste tid. Fælles erfaringer har været dem til gavn og glæde i tilværelsen, og sammenhold og trofasthed mod Skolen har præget dem. Stedet her har sin indflydelse på Ved akademibygningsens 150 års jubilæum alle elever.

her i foråret fik skolen af Soransk Samfund overrakt de trykte elevbiografier fra 1822–1900, og den bog sad jeg og kiggede i forleden dag. For 100 år siden udgik 6 studenter

og 7 realister. Fire af disse realister skabte sig store stillinger i Nord- og Sydamerika, og når de kunne det, må det skyldes, at de havde gode karakteregenskaber. I har også chancen for at gå ud og erobre verden. Der er lige så mange muligheder nu som i 1877.

Men der var også nogle, der fandt lykken hjemme i al stillfærdighed, og hver ting har sin charme. Jeg håber for jer, at vi i fremtidige biografier kan læse om, hvad I har udrettet. Jeg siger på gensyn til de 11 og farvel til de 8. Tab ikke modet. I har ungdommens kræfter. Jeg ønsker jer til lykke og erklærer jer for rette realister at være.

Efter »Som en rejselysten flåde« kom turen til en del af de andre klasser, der var færdige med årsprøverne, og rektor sagde:

»For første gang har vi haft en 8. klasse efter den nye skolelov. De er allesammen alumnier og kommer fra hele Danmark og fra udlandet. Adskillige har klaret sig særdeles pænt, men der bliver ikke regnet gennemsnit ud for dem. I skal have tak for det år, der er gået. Af 2. real a kom 13 i 3. real og 9 i gymnasiet, af 2. real b kom 7 i 3. real og 15 i gymnasiet.

Vi har nu i ét år haft et kursus til Højere Forberedelseseksamen, og vi har været glade for HF-eleverne, der har opnået pæne resultater ved de afholdte prøver, og det er gået godt med samarbejdet med de andre elever.

150 års jubilæet var begunstiget af et strålende vejr, og jeg takker elever og lærere for arrangementet, lærerkollegiet og pensionisterne for de to smukke sølvkandelabre, der er på alder med bygningen. Vi har fået 150.000 kr. til at flytte naturhistorisk museums samlinger og Hauchs samling ned på »Vænget« og 1½ million kr. til at indrette museet til biologi, fysik og kemi. Håndværkerne har indlagt centralvarme i vinter, og der vil også blive gener det kommende år; men til gengæld kan vi glæde os til at få gode lokaler, der endda bliver lidt større end de normale.

Så blev »Kong Frederik, glæd dig i den grav« sunget, og rektor sluttede med en tak til alle hjem, myndigheder, medarbejdere og en tak til alle skolens venner for gaver og al venlighed, de har vist skolen i det forløbne år. Det nye skoleår begynder den 8. august.

S. R.

Vandballet 12. marts 1977

Dette er referatet af vandballet i 1977 – dette være sagt, da jeg risikerer, at referatet først kommer i bladet i 1978!

Det var mægtigt – tænk bare endnu engang, at se soranere opføre sig næsten som vi selv gjorde det i 1938. Der var uniformer i massevis (efter sigende udlånt i stor stil af lektor Pihlkjær!), og endelig var der alle omgivelserne evig uforanderlige og de kære »gamle« lærere. Jeg savnede et par stykker bl. a. een til at genopfriske min matematik og ham, som stak mig min første soranske øretæve med ordene: »Er der nogen, der skal være morsom i naturhistorie – så er det mig!« (med en let

jydsk tonefald). Bortset fra disse mangler var det hele vellykket, og jeg tager næppe munden for fuld, når jeg udtrykker bestyrelsens tak for invitationen til en aften, som i hygge langt overgår den festlige årsfest.

Lad det være nævnt som et kuriosum, at jeg havde glæden at møde Fritz Lorenzen, som pralede med at have været til samtlige baller, årsfester, bulesold og overskæringer siden 1903, og han har selv regnet ud, at han rundede fest nr. 300 den 12. marts. På gensyn, Fritz.

Erik Sanders (S 1941).

Orienteringsløbet

Orienteringsløbet mellem skolen og »de gamle«, var i år tilrettelagt af skolen i Sorø Sønderkov og Broby Vesterskov.

Efter en lille forsinkelse i afvikling af kortlæsning og afstandsbedømmelse, løb vi ud på den godt 8 km lange rute i det sumpede og bakkede skovterræn.

Løbet blev vundet af »de gamle« med 64 strafpoint mod elevernes 74 strafpoint. Hurtigste gruppe gennemførte løbet på 1 time og 3 minutter. Den bestod af eleverne: Gert Bode, Johan Brun, Jens Bornæs og Henrik Levinsen. Nummer to blev en gruppe bestående af: (Rolf Andersen (S 1972), Peer Eske Bruun (S 1972) og Peter Müller (S 1967), der løb på 1 time om 19 minutter.

Efter løbet var der spising på skolen. Her overrakte vi lektor S. Stevns Hansen – som afgår ved skoleårets udgang – en gave som tak for de mange år, hvor han har bidraget til at give os en dejlig dag i Sorø-skovene.

I de kommende år varetages terrænsportens interesser af adjunkt Lars Keldstrup.

O. V. Halken.

Batøk Fik-Fak Skovtur

Kristi Himmelfartsdag mødtes traditionen tro soranere fra nær og fjern i Jylland med tilstødende øer hos det gæstfrie værtspar Anne og Erik Sanders (S 1941) på Skadsholm. Herlovianere var for første gang opfordret til at deltage og blev repræsenteret af Finn Høgsbro, der alene måtte prøve og formåede at give skovturen et herloviensk islæt.

Frokost med dertil hørende kildevandsafkølede læskedrikke blev nydt i den festligt pyntede staklade, som var tilpasset de ca. 60 fremmødte. Vejret og stemningen under frokosten med sange og morsomme taler lagde op til en spændende Batøk Fik-Fak dyst, som kulminerede med en finale mellem en Soraner og Herlovianeren. Det blev Jørgen Kragh Knudsen (S 1949), som tilkæmpede sig paveværdigheden, mens Finn Høgsbro ærefuldt kunne afslutte skovturen på Herlovianernes vegne med titel af kejser i Batøk Fik-Fak.

Roug (S 1966).

Sorø Akademis videnskabelige samlinger og kemiens historie i Sorø

Da Frederik V's akademi gik til grunde ved den ulykkelige brand natten mellem 10. og 11. juni 1813, ødelagdes ikke blot bygningerne, men tillige det uerstattelige arkiv samt de videnskabelige samlinger: biblioteket og den matematisk-fysiske instrumentsamling.

Biblioteket bestod på dette tidspunkt af ca. 10.000 bind, hvoraf kun meget lidt gik tilbage til klostrets og det første akademis dage. Af denne betydelige samling er i dag kun levnet såre lidt: de 136 bind, der var udlånt, da kastaftrofen indtraf.

Den matematisk-fysiske instrumentsamling var grundlagt af den første professor i filosofi og matematik ved det andet akademi, Jens Kraft, der for stiftelsens midler i sine første år indkøbte adskilligt. En bevaret fortegnelse fra 1755 anfører ca. 170 numre. Det er dog uvist, om denne samling eksisterede i sit fulde omfang i 1813, og den var næppe blevet forøget synderligt af Krafts efterfølgere.

Om en naturhistorisk samling hører man intet, har der været en, kan den i givet fald skyldes Johan Theodor Holmskiold, der blev professor i botanik, naturvidenskab og medicin 1762. Han forlod akademiet allerede i 1765, men fik dog oprettet en botanisk have.

Da man i 1822 genoprettede akademiet i den beskedne form, der kaldtes den akademiske undervisning, som kunne føre studenterne fra den nyoprettede lærde skole frem til »anden eksamen« – en slags udvidet filosofikum – blev der hurtigt gjort anstalter til at skaffe nye samlinger. Til biblioteket gaves der straks bevillinger til indkøb på bogauktioner, og snart kom dertil et annuum på 600 rdl. Sammen med flere gaver, bl. a. fra Johan Bülow på Sanderumgård, voksede biblioteket støt og omfattede allerede ved slutningen af 1828 ca. 8.000 bind. Siden er det ved køb og gaver vokset til en sådan størrelse, at det i dag tæller blandt landets største bogsamlinger.

En ny instrumentsamling skænkede Frederik VI i 1827 til akademiet – samtidig med at Carsten Hauch ansattes som lektor i fysik, kemi og zoologi – idet han afkøbte overhofmarchal Hauch dennes fysiske kabinet, der nok var den største samling i sin art her i landet, og som H. C. Ørsted med beklagelse så forlade København. Den danner grundstammen i den nuværende fysiske samling og er ligesom biblioteket blevet forøget med nyanskaffelser fra årlige bevillinger og flere gaver. En del af apparaterne fra Hauchs kabinet har til de seneste år været brugt i den daglige undervisning, mens resten udgør en interessant historisk apparatsamling.

Den naturhistoriske samling begyndte i 1827 med en lille sending fra universitetet af ud-rangerede og overkomplette naturalier og suppleredes med nogle gaver. Den første større forøgelse skyldes Japetus Steenstrup, der blev konstitueret som lektor i naturvidenskaberne –

navnlig mineralogi og botanik – 1841, men som allerede 1845 udnævntes til professor ved Københavns universitet. I 1843 ansattes som adjunkt ved skolen Frants Vogelius Steenstrup Jacobsen, der på eget initiativ og bekostning fik stillet en samling på benene til skolens brug. Han blev præst på Samsø 1851, men allerede året før var skolens og akademiets samlinger blevet forenede. De er i tidens løb ved køb og gaver vokset til et meget betydeligt omfang og er blevet udbygget først med en oldsagssamling og senere en etnografisk samling.

Efter genoprettelsen af skole og akademi toges Mallings nye bygning i brug 1827. Dens inddeling svarede klart til dens anvendelse: kælderens indeholdt køkken og andre økonomilokaler, stueetagen skolens klasseværelser og dens forsamlingsal samt den for skole og akademi fælles spisesal, 1. sal var forbeholdt den akademiske undervisning med auditorium ved østre trappe, festsal med forværelse og de tre sale mod syd, der var beregnet til opstilling af instrumentsamlingen og så endelig i den vestlige fløj bibliotekslokalet med tilhørende læsesal ved vestre trappe. 2. sal var forbeholdt kostskolen med elevkamre, sovesale og lejligheder for de inspektionshavende adjunker.

I første etages østlige sal (senere Grønne sal) og i midtersalen (nu Gule sal) opstilledes de rent fysiske apparater og i vestre sal (siden lovsangsal, nu prøvelokale) de astronomiske. Førstnævnte samling under tilsyn af lektoren i fysik og zoologi, Carsten Hauch, og den anden af lektoren i matematik og astronomi Ole Valentin Kielsen.

Disse lokaler for samlingerne var lidet hensigtsmæssige, idet de lå i ret stor afstand fra det akademiske auditorium, desuden kunne de ikke opvarmes og blev belyst med tællelys. Vand til forsøgene måtte bæres op nedefra, og til vandafledning var der kun et enkelt metalrør, som førte ud på altanen, hvor man endnu kan se det hul i muren, hvorigennem det var ført.

I 1828 blev der for akademiets midler oprettet et såkaldt Fellenbergsk institut, der efter den første bestemmelse skulle have sæde på Mørupgård, men som ret hurtigt flyttedes til gården Katrinelyst i Pedersborg, hvor det forblev i den snes år, det eksisterede. Institutet var en blanding af en almueskole og en landbrugsskole og gav derfor både teoretisk og praktisk undervisning. Den teoretiske foregik – i hvert fald delvis – på akademibygningen, og da fagkredsen indbefattede faget kemi, blev det nødvendigt at indrette et kemisk laboratorium. Det blev installeret i kælderen, og der bevilgedes til dets udstyr 50 rdl., til den årlige drift 15 rdl. og til den tjener der gik til hånd 10 rdl. årligt. Det var lektor Carsten Hauch, der stod for denne undervisning.

Da akademi og skole adskiltes i 1843, fulgte den fysiske samling med akademiet, og kun efter meget besvær fik den adjunkt, der besørgede fysikundervisningen i realklasserne lejlighed til at gøre brug af den. Forøgelsen af samlingen havde i den forløbne tid kun været ringe, og der afgaves endda nogle dubletter til den nyoprettede videnskabelige realskole i Århus.

Da Hauch i 1846 forlod Sorø for at blive professor i Kiel, blev hans undervisning besørgt ved vikariat af J. F. Johnstrup, der i 1851 blev overlærer ved skolen og bestyrede samlingen, til han i 1866 udnævntes til professor i mineralogi ved Københavns universitet. I hans tid skete der væsentlige forøgelser, hvad der bl. a. fremgår af det katalog over samlingen, som han 1855 offentliggjorde i skolens årsskrift. Den bestod da af 657 apparater henhørende under fysik og astronomi, 29 under kemi, der hovedsageligt stammede fra Hauchs fysiske kabinet, samt 66 nyere fysiske og 17 kemiske – ialt 769 numre. I sin embedsbolig på Regensen, til hvilken hørte den lange sidebygning med de gamle elevkamre, fik han indrettet et kemisk laboratorium, til hvilket apparaturet fra Hauchs gamle laboratorium i hovedbygningens kælder flyttedes. Hans eftermand i embede og bolig, Eugen Isen lod det flytte ned i avlsgårdens sydlønge, hvor det henstod ubenyttet, men på grund af indretning af varmbadningsanstalt til alumnet måtte det 1896 overføres til bagbygningen til Torvet 3 for endelig 1901 at finde blivende sted i den nye museumsbygning.

På hovedbygningen skete der, da biblioteket 1860–61 var flyttet ud til sine nye lokaler i den gamle boldhusbygning, den forandring, at vestre sal blev delvis ryddet for fysiske apparater og taget i brug dels som lovsangssal og dels som undervisningslokale for fysik. De fysiske apparater flyttedes til to af de nye værelser, der var indrettet i det tidligere bibliotekslokale, medens korridoren på første sal stillede til rådighed for den naturhistoriske samling og oldsagssamlingen med forværelset til festsalen som undervisningslokale. På grund af kongens tilstedeværelse ved Holbergfesten i 1884 måtte også østre sal ryddes og apparaterne derfra flyttet ind i skabe i lovsangssalen og i de to nævnte værelser.

Endelig i 1901 kunne så alle samlinger finde blivende sted i den ny museumsbygning, der opførtes i årene 1899–1901 for en samlet udgift af 44.000 kr. Til forøgelse af inventaret anvendtes 3.600 kr. og til opfyldelse af den nye skolelovs krav med hensyn til lokaler og materialer blev der 1907–08 brugt 4.650 kr. Elektrisk lys blev indlagt 1904–05 og gas og vand 1907–08.

Hauchs undervisning for det Fellenbergske instituts elever er det første, man hører om kemiundervisning i Sorø. Faget fandtes ikke i den lærde skole, men indførtes i gymnasiet ved almenskoleloven af 1903. Derimod træffes det fra 1850'erne i realklasserne i Sorø, hvor undervisningen blev givet efter en lille bog på 43 sider: De kemiske Grundstoffer og deres vigtigste Forbindelser i den uorganiske Natur,

der i senere udgaver voksede til 62 sider. Bogen var skrevet af den lærer, der kom til at betyde mest for kemien i Sorø i forrige århundrede: Johannes Frederik Johnstrup.

Han, der var Københavner, var født 1818 og blev 1844 kandidat i anvendt naturvidenskab ved Polyteknisk Læreanstalt. I sine studieår var han en tid assistent hos professoren i kemi W. C. Zeise, senere hos professor G. Forchhammer i læreanstaltens kemiske laboratorium. Fra 1846 besørgede han som nævnt Hauchs undervisning ved den akademiske læreanstalt i Sorø, men lod sig i 1848 ansætte i den lærde skoles tjeneste som adjunkt i Kolding, hvorfra han allerede 1851 forflyttedes til Sorø som overlærer og bestyrer af skolens fysiske samling og oldtidsamlingen.

Efter indretningen af det kemiske laboratorium i Regensen underviste Johnstrup interesserede elever der. I skolens årsskrift for 1853 skriver han selv: Naar Aarstiden og Lærerens Tid har tilladt det, er der med de Disciple, der ytrede særlig Interesse derfor, i V Realkl. og VII Klasses øverste Afdeling dels anstillet physiske Forsøg, henhørende til allerede gjen-nemgaaede Afsnit, dels læst Elementerne af Chemien med tilhørende Øvelser i Laboratoriet, Alt udenfor Skoletiden.

Foruden sit virke ved skolen tog Johnstrup tillige levende del i den lille bys trivsel. Han var medstifter af Sorø Haandværkerforening og stifter af Sorø Sogns Bibliotek, det nuværende kommunale bibliotek. I erindring om hans fortjenester har byen da også mindet ham ved at opkalde en af villavejene efter ham. Men hukommelsen er kort: da man for en snes år siden anskaffede en ny type gadeskilte, var navnet stavet Jonstrupsvej. En henvendelse til kærneren med bemærkning om, at således kunne byen ikke behandle mindet om en af dens fortjente borgere, resulterede da heldigvis hurtigt i opsætning af nye skilte med den rette stavemåde.

Den af skolens elever, for hvem Johnstrups frivillige kemiundervisning fik størst betydning, var en skrædersøn fra Slagelse Sophus Mads Jørgensen, der var født 1837 og blev student 1857. Han nævner selv Johnstrup som den der vakte hans interesse for faget, og som bevirkede, at han gjorde kemien til sit universitetsstudium, idet han tog magisterkonferens i faget 1863. Efter nogle års assistentvirksomhed blev han professor i kemi ved Københavns Universitet og Den Polytekniske Læreanstalt og virkede som sådan til 1908, seks år før sin død. Doktorgraden erhvervede han allerede i 1869.

Hans videnskabelige arbejder koncentrerede sig gennem 30 år om uorganiske kompleksforbindelser og gjorde ham kendt over hele verden. Han blev medlem af adskillige videnskabelige selskaber i ind- og udland og var en tid formand for Carlsbergfondets bestyrelse. I 1906 modtog han fra det franske Académie des Sciences den fornemme og sjældne udmærkelse: Lavoisiermedaillen i guld.

Han er den danske kemiker, der har været nærmest ved en nobelpris, idet franskmændene Moissan forberedte en indstilling til Nobel-

komiteen om at tildele Jørgensen prisen i kemi. Moissans død i begyndelsen af 1907 bevirkede imidlertid, at indstillingen ikke blev afgivet.

Schweizeren Alfred Werner, der arbejdede med de samme problemer som Jørgensen, men med en anden teori for kompleksforbindelsernes opbygning, erklærede på et tidligt tidspunkt, at det havde været Jørgensens smukke arbejder, der var anledningen til og grundlaget for de af ham udviklede nye synspunkter. Og da Werner i 1913 havde modtaget Nobelprisen i kemi, holdt han på vej til Stockholm et foredrag i København, hvor han atter betonede, at hans arbejder hvilede på det af Jørgensen givne grundlag.

Som lærer for adskillige danske kemikere fik S. M. Jørgensen den største betydning, det gælder således soraneren S. P. L. Sørensen.

Søren Peter Lauritz Sørensen var gårdejer søn fra Havrebjerg nord for Slagelse. Han var født i 1868 og blev student fra Sorø 1886. Han studerede først medicin, men skiftede snart over til kemi, hvor han tog magisterkonferens 1891. Straks efter eksamen fik han arbejde på Polyteknisk Læreanstalts kemiske laboratorium under S. M. Jørgensen, hvis undervisning såvel som hans råd og bistand efter Sørensens eget udsagn har haft den største indflydelse på hele hans uddannelse. Disputatsen fra 1899 behandlede da også et emne, der var hentet direkte fra Jørgensens arbejder.

Imidlertid blev S. P. L. Sørensen i 1901 direktør for Carlsberglaboratoriets kemiske afdeling, og derved tog hans videnskabelige arbejde andre retninger. Først beskæftigede han sig med proteinstudier og senere med enzymstudier. I forbindelse med disse sidste opdagede han brintionkoncentrationernes store betydning ved enzymatiske processer, og i sit arbejde fra 1909: Enzymstudier II indførte han som mål for brintionkoncentrationen dens negative logaritme, som han betegnede med symbolet pH. Gennem dette og andre arbejder blev S. P. L. Sørensens navn kendt over den ganske verden, hvor pH-begrebet er i stadig anvendelse såvel i videnskab som i industri.

Da S. M. Jørgensen afgik på grund af alder i 1907, fik S. P. L. Sørensen tilbudt hans professorat, men da han var travlt optaget af sine enzymstudier, foretrak han at blive på Carlsberglaboratoriet, hvor han i de følgende år blev en omhyggelig og grundig lærer for kemikere og biokemikere fra alverdens lande.

Titulær professor blev han 1907. Året før var han blevet medlem af Videnskabernes Selskab, hvis præsident han var fra 1938 – samme år som han tog sin afsked fra Carlsberglaboratoriet. Hans otium blev på grund af sygdom meget kort, idet han afgik ved døden i 1939.

Efter Johnstrups afgang fra Sorø var det meget lidt kemi, der blev drevet. Overlærer Ibsen underviste realklasserne efter Johnstrups lille bog, men for de studerende elever var der ingen anledning til at dyrke faget, der først blev studenterfag ved almenkoleloven af

1903, der så nødvendiggjorde den tidligere omtalte ændring af den nye museumsbygning.

Den, der kom til at introducere faget i gymnasieskolen og være skolens eneste kemilærer i næsten 25 år, var Kristen Simonsen, født i 1874 og ansat i Sorø 1907. Han var kandidat med naturhistorie og geografi som hovedfag, men havde kemi som bifag. Han – der selv skrev lærebøger i kemi – fik undervisningen i Sorø bragt op på et meget højt plan. Han døde i 1934 efter et par års sygdom.

I en tredivereperiode derefter havde skolen ikke mindre end to lærere med kemi som hovedfag – noget ellers uset ved en dansk gymnasieskole. Fra denne tid er der også en af skolens elever, der er nået til tops på kemiens område: Ole Buchardt – dimitteret 1954 – er nu professor i kemi ved H. C. Ørsted Institutets Kemiske Laboratorium II: Almen og organisk kemi.

Det på museumsbygningen indrettede kemilokale – der i mange år også måtte gøre tjeneste som biologilokale for gymnasiets elever – viste sig hurtigt at være for lille, efterhånden som matematikerklasserne voksede sig store. Helt tilbage til 1930'erne har der været arbejdet på en udvidelse, som imidlertid har ladet vente længe på sig. De dårlige pladsforhold er søgt imødegået ved hyppigt at dele klasserne i to hold til kemi.

Da »Vænget« i sommeren 1976 blev nedlagt som alumnat, besluttedes det at overflytte den naturhistoriske samling og den etnografiske samling tilligemed oldsagssamlingen og den historisk-fysiske samling dertil, hvorved der skabtes mulighed for at skaffe fysik og kemi bedre plads. Denne flytning udførtes i december 1976 og i den og de følgende måneder kobledes museet ind i Akademiets store varmeanlæg, idet gasopvarmningen, der havde været benyttet i de senere år, blev umuliggjort ved en snarlig nedlæggelse af den kommunale gasforsyning. Nu er stuetaagen ryddet, og det er meningen, at kemien skal anbringes i den sydlige halvdel deraf, hvor den vil kunne disponere over et areal, der er mere end dobbelt så stort som det nuværende.

Men desværre er de fornødne bevillinger til detailprojektering og til arbejdets udførelse endnu ikke givne, så det ligger ud i en – forhåbentlig ikke fjern – fremtid at få skabt de tilstrækkelige og værdige forhold, som faget, både i kraft af sin egen værdi og sin fortid på stedet, må siges at have krav på.

Sorø, i marts 1977.

Ove Christensen, lektor.

Fynsk Batøk

Atter i år mødtes Fynske soranere hos Jens Møldrup ved Vissenbjerg for at fejre foråret og den rette konsistens af jorden. Den 15. maj var vi otte kombattanter i en drabelig batøk-kamp nemlig: Jens Møldrup, Jørgen Pedersen, Flemming Borch Jensen, Peter Teusch, Niels Lund, Erik Lind, Ole Mitens, O.

Teusch, og et kort stykke tid havde vi fornøjelsen af Suhr Henriksens tilstedeværelse og små bemærkninger. Vi mødtes kl. 11 og huggede i, forfriskede os og havde det rart med damerne som tilskuere. Heldigvis fik vi i løbet af et par timer en Pave, så vi med god samvittighed kunne gå inden døre og spise vore medbragte klemmer. Værten blev pave, men det skal han ikke høre for, det var ærligt fortjent, selv om det godt kunne se ud, som om Borch Jensen (sidste års) med vilje ikke i år ville være Pave.

Sammen med damerne hyggede vi os så nogle timer. Der er desværre længe imellem, at nogle af os mødes. Denne gang skyldes bl. a. at vores vintermøde omkring baronens fødselsdag i 1976 var blevet forlagt fra det normale sted Odense Teater (der bygges om) til Rold Storkro. Til gengæld suppleredes mødet op med rare jyske kammerater, som viste os, hvordan man også kunne fejre vores baron.

På forskellig måde har vi deltagende vist sagt tak for den jyske gæstfrihed, men herved gøres det på tryk.

Erik Lind.

Visit hos Frankrigs bogkonge

En gang besluttede min kone og jeg at rejse til Paris den førstkommande fredag, da telefonen i det samme ringer. – Det var Sven Nielsen (R 1918) fra Paris. »Kommer I ikke snart herved?« »Jo, kan det passe dig på fredag?« »Udmærket! Kom så til frokost til sædvanlig tid!«

Nu er det jo altid klogt at holde sig gode venner med tjenerskabet, hvor man kommer. Hos Sven Nielsen sås ingen stuepiger, men der var en tjener, *Marcel*, som klarede det hele; han havde rede på gæsterne: Når man i forstuen blev modtaget af Marcel med et håndtryk af hans behandskede hånd, betød det, at man var *accepteret*, og dermed stemningen i orden! – At fru'en altid serverede *udsøgt* mad følte som en selvfølge.

Sven og Zolette havde kun eet barn: Claude, som en gang besøgte os her i byen. Vi serverede gåsesteg med rødkål, hvilket ikke var nogen succes for en franskmænd. Han nægtede at spise det!

Kjartan Effersøe (S 1908).

Brev til Soraner-bladet

Jeg har modtaget det årligt tilbagevendende girokort til indbetaling af kontingent for 1977.

Og så funderer jeg. – Jeg sidder med 1 stk. papir – 1 blad med pålydende: Soranerbladet Sept. 1976 – 61. Årgang Nr. 7 – Eet blad.

Dette blad fortæller gamle soranere, at der er årsfest med kirkeconcert og overtøj og påfølgende souper til kr. 125,- pr. deltager.

Festdragt.

Kære redaktion og ledelse og Soransk Samfund. Jeg tvivler ærligt på, at I har fornemmelsen af, hvad det drejer sig om, hvis man skal holde sammen på drengene. Tror I virkelig, at en sammenkomst af 50–60 mennesker i kjole og hvidt med damer, som ikke kan have nogen jordforbindelse med Sorø, kan skabe et sammenhold af gamle soranere?

Og tror man virkelig, at et referat af en frokost hos Lorry med 13 deltagere og »Nachspiel« kan skabe interesse hos de tusinder af gamle soranere, som har minder fra barndommen og ungdommen i Sorø? A'propos denne frokost, som vel kun emeritusser og selvstændige næringsdrivende kan tillade sig at deltage i – så forekommer det mig latterligt, at den skal være hovedtemaet i bladet. Sjøvt nok, forøvrigt – man »celebrerer« frokosten – man æder den ikke, som vi gjorde i Sorø.

Nr. 2 – Febr. 77 – Lorry.

Bortset fra, at referenten kalder Danmarks 3. største bryggeri – Faxe – for det lille frække bryggeri på Stevns, så noterer man sig, at Gunnar Anker Larsens brev fra Australien, som blev læst op, sluttede med nogle morsomme erindringer fra Sorø. Jamen, det er jo

netop det, der skal videregives til os tusinder? (hundreder) af medlemmer. Vi kan ikke alle deltage i bemeldte frokost.

Hvis Soranerbladet skal trives, og hvis man skal glæde sig til at modtage det, må det fyldes med oplevelser, historier, gamle og nye ting, som fortæller os noget. Et par numre i 1976 havde nogle glimrende beretninger om »Fatter«, og det er just sådanne ting, der skal til for at bevare interessen og holde fast på minderne.

Der må kunne skrives hundredvis af historier. Min generation er Raaschou-N., Rosen, Erlandsen, Ussing, Bohn, Glahn, Müller, Thomsen, Jørgensen m. fl. – de endnu ældre har deres lærere, og de yngre deres ofre, som man bør »hænge ud«.

Og der må kunne fortælles, ikke bare om lærerne, men om livet i Sorø – ikke om Ingemann og Hauch og en falden kriger i 1848 – men om *nu*.

Igennem 7 år har jeg oplevet mangt og meget på Sorø Akademi. Muligvis kan det have andres interesse. Med mig har 300 drenge haft deres oplevelser i samme tidsrum. Tænk hvad der kunne fortælles i Soranerbladet!

Tilbage til førstnævnte blad: »Det er med dyb beklagelse, at bestyrelsen af økonomiske grunde ... o. s. v. og videre – »vi er fuldt ud klar over, at Soranerbladet er Soransk Samfunds vigtigste bindeled mellem medlemmerne«.

Jamen – så gør dog noget – og ikke blot i kjole og hvidt!

J. Bransmark.

Soraner-biografier

Den nye bog omfatter de 2222 personer, som er udgået fra Sorø Akademis Skole i det nævnte tidsrum (tillige et afsnit med en del rettelser og tilføjelser til bogen fra 1970). Bogen er på mange måder særdeles interessant, men måske særlig derved, at der sikkert er mange nulevende soranere, som på en eller anden måde har familietilknytning til en eller flere af de soranere, der omtales i bogen. Den indeholder en lang række familieoversigter, der bærer vidne herom.

Bogen er på 640 sider og i samme format, tryk og udstyr som den indbundne udgave af Soraner-Biografier 1901-1960 og er et nyt led i den række af biografier, der er kommet eller vil komme, og som vil dække hele den tid, Sorø Akademi har virket.

1747-1800	udkom 1975	kr. 75,-
1822-1900	udkom maj 1977	kr. 200,-
1901-1960	udkom 1970	kr. 150,-

Alle priser incl. moms, men excl. emballage og forsendelse, som sker på efterkrav, koster kr. 16,- (kr. 12,- for 1747-1800). Ved forudbetaling bliver bestillingen leveret franco.

Biografierne kan, efter skriftlig bestilling og så længe oplag haves, købes hos kassereren til nævnte priser.

Soransk Samfund,
kassereren, civilingeniør S. Kamman,
Tobaksvejen 10, 2860 Søborg.

Gamle soranere

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i oktober 1977.

- Lektor Chr. H. Andersen (f. 1902), Grundtvigsvej 24, 8800 Viborg.
 - Major Jørgen Larsen (f. 1927), Bulager 13, Trørød, 2950 Vedbæk.
 - Kontorchef, cand. polit. Ole Erik Pedersen (f. 1917), Bayerngasse 1/19, A-1030 Wien, Østrig.
 - Elektroingeniør Henning Molin (f. 1927), Ellebuen 12, 2950 Vedbæk.
 - Ingeniør Henry Krog-Meyer (f. 1892), 60 St. Georges Drive, London S. W. 1, England.
- Mogens Boisen (S 1927), der netop - ved siden af andet vigtigt ind mellem - har afsluttet oversættelsen (i 12 bind) af Tusind-og-én-Nat, er det ubestridte focus på side 9 (1/1976) i det fine udenrigsministerielle tidsskrift Danish Journal, der på engelsk, spansk, fransk og tysk udgår til vore diplomatiske repræsentanter med flere rundt om i verden:
- Boisen is an ex-soldier, lieutenant-colonel; and the most military thing about him is that he tends to move like a newly fired rocket: broad and lively, a figure that would seem almost brutal, but for the fact that he radiates his inner muses a long way off. A conversationalist, a wit, a social lion, a fine pianist, an epicure in most aspects of life. »What is the art of living? Not to miss anything!«
- Boisen's name was established in Danish literary criticism in 1949, when he plunged into the task every major Danish author had shrunk from, the translating of James Joyce's 800-page-long Ulysses, the book some fifty treatises have been written about, and English speakers will occasionally assert has never yet been translated into English.
- The Ulysses translation was a masterpiece - done in the then Captain Boisen's spare time. Joyceans all over the world regard Boisen's translation as perhaps the best interpretation both linguistically and artistically. He himself wrote an account of the work in The James Joyce Quarterly, a specialist journal published in Utah, USA.
- Mogens Boisen has just been named by the Danish press' world record title holder! he has translated over 500 books. The title is unofficial and has yet to be verified by the Guinness Book of Records. The world record holder himself is very little concerned about it.
- »500? I don't really like the number«, he says.
- Ernst Mentze (1914) bragte i Dagbladet den 13. maj 1977 en stort opsat illustreret artikel »Sorø Akademis kongelige genrejsning« i anledning af fundatsen af 28. januar 1827, med ikrafttræden den 21. maj, og den officielle indflytning i Akademiets hovedbygning samme dato.
- Pelle Trock-Jansen (1944) er indtrådt i bestyrelsen for Dansk Arbejdsgiverforening.

Dødsfald

ARNE R. THORNTON HOVGAARD
(R 1921)

18. februar 1904 – 6. maj 1977

FINN RYHAVE (S 1925)

22. januar 1907 – 1. juli 1977

EJNAR HALFDAN GADE (S 1916)

16. maj 1896 – 25. juni 1977

GOGO SCHJÆRFF

2. december 1893 – 8. juli 1977

SVEN EMIL VON LINSTOUW (1942)

26. november 1925–15. juli 1977

TAGE PERCH-NIELSEN (R 1921)

10. april 1905 – 2. august 1977

Han var ubestridt en af vore bedste kammerater, lige imødekommende overfor gammel og ung, høj eller lav. En af de flittigste møden- de ved vore sammenkomster og en hyppig gæst i det ham så kære Sorø. Varm og formående ven af Cricketklubben »Soronerne«, inter- esseret tilsku-er ved de fleste kampe. Han vil om nogen blive savnet blandt os.

Herluf Krog-Meyer (R 1909)

SENDER JAARI (S 1922)

14. maj 1904 – 20. november 1976

En finsk forretningsmand med mange forbindelser i Danmark besluttede under 1. verdens- krig at flytte til København med sin familie og bo her nogle år. To sønner blev straks sat i skole i København. Året efter lykkedes det den ene at få opfyldt et brændende ønske – at blive optaget som elev på Sorø Akademis Skole – og i 1922 kunne denne dreng forlade skolen med en pæn nysproglig studentereksa- men, sikkert som den eneste finne, der nogen- sinde er blevet student fra Skolen. Han hed den gang Sender Jankelov, men tog senere navneforandring til Jaari.

Sorø Akademis Skole har haft mange elever, der stærkt har følt den betydning, skolen har haft for dem, og som livet igennem har bevaret stor taknemmelighed og kærlighed til Skolen, men jeg vover at påstå, at ingen har næret sådanne følelser mere intenst end Sendor Jaari.

Hans levnedsløb er beskrevet i Soraner-Bio- grafierne. Indtil 1940 var hans virke væsent- ligt som forretningsmand i Finland, derefter arbejdede han i USA, først med tilknytning til den amerikanske hærs efterretningssvæsen og senere som forretningsmand til 1957. Han deltog som undersøgelsesofficer og forhørsleder ved krigsforbryderprocessen i Nürnberg. Fra 1958 var han knyttet til sin broders store vare- hus Pukeva i Helsingfors, men var i de sidste mange år ikke rask.

Sender Jaari var en ejegod mand, men jeg tror, at han ikke altid var god mod sig selv. De senere år bragte ham mange skuffelser, men hans humør var strålende i kammeratligt lag, og det var altid en fest at have ham boende, når han besøgte Danmark, særlig i forbindelse med vort studenterholds jubilær. *Mandø.*

KAI HELLMERS

17. januar 1890 – 8. juli 1977

Den eneste soraner som – mig bekendt – ikke kom med i »Soraner-Biografierne« 1901–1960 er død 8. 7. 1977 og blev begravet fra Viken kirke i Skåne 13. 7. 1977. Aage Hellmers (R 1901) gjorde efter udgivelsen af biografi- erne opmærksom på, at hans broder Kai Hellmers også var soraner, udgået uden eksamen 1901, og at han levede i Viken som fhv. forpagter af Farstorpgård under Trolde- näs gods.

Jeg har derefter korresponderet med Kai Hellmers, der meddelte, at han var elev i 1. realklasse nogle måneder i 1901. Han er imid- lertid ikke blevet indført i skolens protokoller.

Kai Hellmers biografi findes under Rettel- ser og tilføjelser i »Soraner-Biografier 1822– 1900«, side 629. Han var gift med Gudrun Rønholt (1889–1960), søster til Carl Au- gust Rønholt (R 1898) og Aage Røn- holt (1902).

A. Kann Rasmussen.

SVEINN BJØRNSSON (R 1933)

21. juni 1916 – 19. juni 1977

Sveinn døde den 19. juni på Usserød Central- sygehus efter nogle måneders svær sygdom.

Han gik på Sorø fra 1928 til 1933 og forlod skolen med realeksamen, men blev senere stu- dent fra Østre Borgerdydskole. Sveinn blev tandlæge i 1941 og arbejdede siden da flittigt og interesseret med tandlægegerningen. Hans virke gennem årene blev usædvanligt alsidigt, idet det strakte sig fra almindelig privat prak- sis til årelang tilknytning til Tandlægehøjsko- len, Rigshospitalets Tandklinik og 3 år i Seoul i Syd Korea som klinikchef, for i de sidste tre år at ende med stillingen som overtandlæge ved Centralsygehuset i Hillerød. Sveinn del- tog meget i foreningslivet i de forskellige fag- lige sammenslutninger, han var medlem af, og han var ofte med i bestyrelsesarbejdet her.

Sveinns evne til og sans for samarbejde var meget fin, så hans arbejdskammerater holdt meget af ham. Han kendte utroligt mange mennesker, og hans hukommelse for menne- sker var enestående. Og Puti havde mange venner, ikke alene blandt sine kolleger, men også blandt sine islandske landsmænd og sine sportskammerater. I de sidste 8–9 år var Puti en ivrig golfspiller, deltog ofte i matcher, som han ikke sjældent vandt. Han bliver savnet i golfklubben i Rungsted.

Sveinn og hans kone Maj-Lis så ofte familie og venner i deres hyggelige hjem, og vi er mange, der kommer til at savne Puti både i festligt lag, på golfbanen, som kollega og som ven. Vi vil huske Sveinn. Og vi vil prøve at hjælpe Maj-Lis.

Aa. Krebs.

Academy Shorts

*Kobberstik stjålet
fra Sorø kirke*

Onsdag den 3. august blev det opdaget, at et stik af Valdemar Atterdags sarkofag er stjålet. Stikket måler 16 gange 20 centimeter, det er udført i det 17. århundrede, og er en sjældenhed, som ikke kan erstattes.

Stikket var indrammet i en sort træramme med glas, det lå løst ovenpå Valdemar Atterdags sarkofag. Det skulle meget gerne tilbage i de vante omgivelser, og politiet vil gerne have et tip, hvis nogen får kendskab til, hvor det befinder sig – eller måske ser det tilbudt til købs.

Præk i kirken. Sorøpræsten er nu forsynet med knaphulsmikrofon og tilhørende ledning. Mikrofoner er opsat på strategisk vigtige steder, og et snedigt system af højttalere bevirker, at uanset hvor i kirken man sidder, er der perfekte lydforhold, uden at man direkte hører, at lyden kommer fra én bestemt højttaler. Hele systemet er elektronisk styret af en slags mini-datatam placeret i Just Høgs kapel. Selve anlægget er udtænkt af svagstrømscivilingeniør Dan Popescu, til daglig ansat i Danmarks Radio, men tillige konsulent i kirkeministeriet. Monteringen har Egon Petersen fra Egons Radio i Pedersborg taget sig af.

Et hjørne af det gamle Sorø langs Filsof-gangen, hvor Sorø Akademi ejer to ikke-fredede arealer, »Æblehaven« og »Sløjdhaven«, bliver nu udstykket og solgt som byggegrunde. Der kan blive ca. 15 parcelhuse på områderne.

Sjæll. Tid. 8.1.1977.

De blyndfattede ruder i Sorø kirke er i så dårlig stand, at de snarest muligt skal udbedres, og man regner med, at der skal bruges ca. en kvart million kroner til istandsættelsen. Sorø Akademi, som ejer kirken, håber, at menighedsrådet vil deltage i udgifterne til istandsættelsen.

Sjæll. Tid. 31.1.1977.

I anledning af 75 års dagen den 18. april 1977 har Danish Bacon Company Limited, Howardsgate, Welwyn Garden City, Hertfordshire, England, udsendt en jubilæumsbog i fornemt udstyr: »DBC. The Story of the Danish Bacon Company 1902–1977«. Forfatteren er Reginald Spink, der arbejdede i mange år i Danmark som korrespondent til britiske aviser og er »freelance-oversætter« for udenrigsministeriets presse- og kulturafdeling. Reginald Spink vil måske være bedst kendt for sit arbejde under krigen i »Special Operations Executive« (den britiske forbindelsesafdeling med modstandsbevægelsen i Danmark). Bogen – der fortæller noget om DBC's baggrund, begivenhederne, der førte til firmaets stiftelse i 1902,

og den udvikling det har gennemgået i de forløbne 75 år – er rigt illustreret. Fremstillingen indledes med et forord af formanden, proprietær H. Krogh Sørensen, og afsluttes med et postscriptum af den administrerende direktør Erik Trautmann (S 1950), der skriver, at DBC's fremtidsudsigter er gode: »Dets ledelse og personale er loyalt og entusiastisk og parat til at betjene et marked med danske produkter af høj kvalitet. Jeg ser frem med tillid til de kommende fem og tyve år, når i 2002 DBC vil kunne fejre sit et hundrede års jubilæum«. – Bogen, der ledsages af en oversættelse til dansk ved journalist, fru Gutte Gaunlett, England, fremtræder i et omslag, der til forveksling ligner grisehud stemplet »Danmark Danish« – en morsom idé, der sætter kronen på et nydeligt layout.

Rantzau.

Soranske noter

Sorø Amts historiske Museum – i den smukke gamle bindingsværksgård på Storgade – er hidtil blevet drevet ved frivillig arbejdskraft. Nu er der imidlertid brug for en museumsinspektør. De økonomiske problemer er i følge Dagbladet den 4. og 11. 8. blevet så store, at en flytning til en anden kommune kan komme på tale, hvis ikke Sorø kommune imødekommer en ansøgning om at få hævet det årlige tilskud fra 10 til 115 tusinde kroner. Kommunens kulturudvalg vil i den kommende tid gøre en indsats for at sikre museets fortsatte beståen, det skal ske i samarbejde med magister Olfert Voss, Statens Museumsnævn, og museumsinspektør Ole Strandgaard, Amtsmuseumsnævnet.

Mallen i Sorø lader vente på sig – det gør de andre fisk også. Lystfiskerne havde ikke stort held med sig ved to fiskekonkurrencer på Sorø-søerne i weekenden den 13. august. Det samlede resultat blev 5 fisk og 15 deltagere. Det var aborrer alt sammen, og så blev de tre første oven i købet taget i Tuel sø! I bladet »Jagt og Fiskeri« fra december 1976 fortælles om en Malle på 40 kg – 172 cm lang – der blev landet efter en halv times kamp, men det var ikke i Sorø, det var i Tennessee i Oberbayern. Ganske vist kan man jo aldrig vide ...

Det gule Palæ – ikke det indenfor Klosterporten, men det i Absalonsgade 4 – skal rives ned. Da Sorø kommune sidste år købte ejendommen af sagfører Hans Langkjær (S 1937), var det med den klausul, at ejendommen skulle rives ned. Når nedrivningen er sket, formentlig til efteråret engang, skal der være parkeringspladser på grunden i følge en byrådsbeslutning. Adskillige borgere og foreninger i Sorø mener, at huset har masser af anvendelsesmuligheder, blandt andet ud fra den betragtning, at lokalene flere gange med succes har været brugt til udstillinger. Man protesterer og synes, at Sorø har parkeringspladser nok.

Fjenneslev kirke beskrives i en ny bog på 28 sider forfattet af pastor emeritus Lars Andersen, Alsted, der har været præst ved kirken gennem 50 år. Oplysninger om den sidste restaurering af kirken indgår i fremstillingen.

Søgade 6 er revet ned, men bygningen – der var fredet, men bygget af yderst skrøbeligt materiale – vil blive genopført til punkt og prikke. Omkring februar 1978 vil bybilledet atter være intakt i Søgade. Ejendommen skal rumme Peter Stubtofts grafiske virksomhed (tidligere Høng) med kontorlokaler og privatbolig i stueetagen, på 1. sal bliver der galleri, hvor der skal være skiftende udstillinger.

Ankerhus, Husholdningsseminariet i Sorø, fejrede 75 års jubilæum fredag den 2. september. Det var i 1902 Danmarks første husholdningslærerinder begyndte deres uddannelse på Ankerhus, der blev grundlagt af Magdalene Lauridsen, som købte grunden den 9. februar 1902. Allerede i sommeren 1902 blev der opført en rummelig bygning på grunden, og en del af undervisningen af lærerinder kom til at foregå der, men der var også undervisning på Sorø Husholdningsskole, hvor Magdalene Lauridsen tre år forinden havde startet vandrekursus i husholdning.

Ankerhus' store hvide bygning blev opført i 1923, siden er der sket flere udvidelser, sidst i 1976. Fra 1939 har Ankerhus været en selvstændig institution.

Sorø-platte. En årsplatte med Sorø-motiver er nu sat i produktion. 1. årgang af serien er udsendt i et begrænset oplag. Platten er tegnet af Bent Morup og viser Klosterporten. Der vil blive fremstillet et nyt motiv fra Sorø hvert år. I senkræmmer Poul Hansen forestår distributionen.

Sorø Roklubs nye byggeri – ved arkitekterne Søren Lotz (R 1947) og Leif Madsen – tager sig meget smukt ud; de fem sammenbyggede huse, forskudt indbyrdes, skaber fine terrasser mod søen og harmonerer med omgivelserne.

Sorøs »nyeste« købmandsforretning er nu blevet installeret i amtsmuseet. Købmand G. V. Nielsen og hustru, Købmandsgården, Søndergade 16, gav museet lov til at fjerne indmaden fra forretningen, da den blev nedlagt for et par år siden. Reolerne stammer fra forrige århundrede, disken ligeså. Den berømte pult fra H. A. Hansens købmandsforretning på Storgade – efter sigende den pult, hvor A. P. Møller blev indviet i handelsfaget – indgår i det morsomme interiør, der er forsynet med forskellige gamle poser (med indhold!) fra købmand Neergaard-Jacobsens nu nedlagte forretning. Museumsformanden, tidligere borgmester i Sorø, Mogens A. Carlsen, håber på godt besøg og appellerer til folk, der ligger inde med gamle dåser med originale etiketter – dem er museet interesseret i at få skænket til den gamle købmandsbutik.

Frokosttalere

Ved frokosten den 6. oktober taler direktør C. C. Hoffgaard (R 1917) om »Øen Christianshavn og nogle af dens berømte beboere«.

Memo

Soraner-frokost den 6. oktober celebreres som sædvanligt hos Lorry, Allégade 7-9, 2000 København F., tlf. (01) 34 33 33. Tilmeldelse pr. telefon er ikke nødvendig.

Nachspiel'et udfolder sig sædvanligvis (fra omkring 14-tiden) hos Prætoria, Henrik Steffens Vej 2, 1866 København V, hvor soranere, der er forhindret i at komme til frokost, er velkomne.

Richard Alexander Rørdal (R 1929) hylder Svend Clausen i et brev, der desværre ankom, efter at bladet var sat. Vi bringer hyldesten i næste nr. (Red.).

Redaktøren vender ikke ryggen til besværlighederne, men skuer fremad mod lysere tider og stadig større Soraner-Blade. September-nummeret udkommer i dobbelt størrelse takket være hengivne læsers bidrag.

Rantzau.

Rettelse

Viktor Brørson er på side 40 tituleret kommissær; der skulle have stået kommitteret i landbrugsministeriet.

Carl C. Glasen er under Soranerbladets Drift, side 21, beklageligvis blevet omdøbt til Clausen. Sætternissen har været på spil.

SORANSK SAMFUND: Kassereren

Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10 2860 Søborg
(01) 69 11 44
Postgiro 4 00 17 10

SORANERBLADET: Redaktion

Paul Rantzau
Lille Odinsvej 1-234 3140 Alsgårde
(03) 10 80 53

SORANERBLADET: Administration

Statsautoriseret revisor (Soransk Samfunds revisor)
E. Lüders-Thomsen
Frederiksgade 9, 2. 1265 København K
(01) 15 44 15

Sorø Bogtrykkeri A/S

Alléen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75

**SVEGÅRDS
BOGHANDEL
SORØ**

TELEFON (03) 63 00 27
POSTKONTO 6 00 7163

Advokat

Bjørn Bjørnstad

Øster Søgade 10
1257 København K
Telf. 120606

THOR-VASK

NÆSTVED
TELEFON 72 25 50

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

**SAAB
AUTOBIANCHI**
Salg-Service

Aut. SAAB forhandler

NIELS THIELE
Automobiler
STENLØSE
Tlf. (03) 17 00 72

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Ryesgade 23
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

Installatør

**B. Quirinus-
Jensen**

Sorø
(03) 63 05 14

Sorø Akademis
I. Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

Indhent tilbud på

Person- Last- og Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK 4500 NYKØBING SJ.
Hovedvej 4 Autogården
Telefon (03) *434122 Telefon (03) *411122

Hvorfor nøjes med en almindelig pilsner, når du kan få en Faxe Fad til samme pris.

JEG ER
UPASTEURISERET.

Samme mængde og styrke som
almindelig pilsner- og samme upasteuriserede
kvalitet som Faxe Fad på dåse.

FAXE
BRYGGERI

-leverandør til det danske folk.